

## **Analiza porównawcza została przeprowadzona przez partnerów projektu NetQ6 – Sieć Współpracy na rzecz wczesnej edukacji**

Jednym z głównych celów projektu jest współpraca na rzecz innowacji w obszarze wczesnego kształcenia skierowanego do grupy wiekowej od 0 do 6 lat ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z trudnościami. Przykłady dobrych praktyk oraz nowych metod są zbierane i porównywane w celu ich dalszego upowszechnienia w Europie.

Analiza porównawcza stanowi zestawienie istniejących systemów edukacyjnych dotyczących wczesnego kształcenia i obejmuje swym zasięgiem następujące kraje partnerskie: Hiszpanię, Włochy, Turcję, Anglię, Niemcy, Polskę, Rumunię i Irlandię Północną. Informacje były zbierane w oparciu o identyczne ankiety badawcze, co zapewniło łatwość w porównaniu danych.

Opracowanie w szczególności zawiera: wprowadzenie teoretyczne, opis istniejących systemów edukacyjnych w wybranych krajach lub regionach, identyfikację instytucji kształcenia, warunki dostępu, poziom kwalifikacji kadry, stosowane metody i koncepcje ze szczególnym uwzględnieniem innowacji używanych w edukacji dzieci szczególnego ryzyka. Badanie zwieńcza analiza SWOT podsumowująca zidentyfikowane dalsze możliwości rozwoju tego sektora.

### **Wnioski**

Jeśli chodzi o infrastrukturę oraz warunki dostępu do wczesnej edukacji dla dzieci w grupie wiekowej 0-6 lat znajdujemy wiele podobieństw w regionach objętych badaniem. Jeśli występuje niedobór miejsc w placówkach edukacyjnych takich jak żłobki czy przedszkola, w pierwszej kolejności brane są pod uwagę następujące kryteria:

- Dzieci pracujących rodziców, samotnych rodziców czy rodziców z pewnym stopniem niepełnosprawności;
- Dzieci z niepełnosprawnościami, upośledzone społecznie lub ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Dzieci, których rodzeństwo już uczęszcza do danej placówki;
- Dzieci mieszkające w pobliżu placówki edukacyjnej.

Wymagania dotyczące kwalifikacji personelu wczesnej edukacji są podobne są zbliżone we wszystkich badanych krajach partnerskich. Pielęgniarki w żłobkach muszą mieć co najmniej ukończoną tematyczną szkołę zawodową lub posiadać wykształcenie wyższe z udokumentowaną praktyką. Nauczyciele w przedszkolach muszą mieć wyższe wykształcenie pedagogiczne. Opiekunki do dzieci w wieku 0-3 muszą przejść specjalistyczne kursy przygotowawcze.

Zaobserwowane różnice w niektórych częściach Europy stanowią o silne badanych regionów. W Polsce np. system żłobków i przedszkoli jest dobrze zorganizowany przez państwo. Każde dziecko jest włączane do system edukacji tak wcześnie jak to tylko możliwe. Takie podejście byłoby wskazane w Anglii, gdzie to rodzice w pierwszej kolejności są odpowiedzialni za inicjatywę edukacyjną we wczesnym okresie. Innym przykładem pozytywnej

dywersyfikacji jest Turcja i jej mobilne klasy, których celem jest dotarcie do wszystkich dzieci zapewniając im łatwiejszy start w wiek szkolny. To przykład dobrej praktyki rekomendowany do wdrożenia także w innych krajach jako alternatywa dla barier społecznych, geograficznych czy związanych z brakiem świadomości rodziców o zaletach wczesnej edukacji.

Anglia z kolei dysponuje szerokim wachlarzem rozwiązań infrastrukturalnych, jednakże to rodzice mają odgrywać wiążącą i aktywną rolę w całym systemie.

Powyższe przykłady zostały zaprezentowane w badaniu by podkreślić istotę wymiany dobrych praktyk między krajami partnerskimi oraz konieczność opracowywania nowych innowacyjnych rozwiązań w przyszłości.

Po wnikliwej analizie okazało się, że między badanymi regionami można zaobserwować więcej podobieństw niż różnic. Najwięcej podobieństw dotyczy kwalifikacji kadry pedagogicznej. Wszędzie duży nacisk jest kładziony na kształcenie w takich obszarach jak: zdrowie i higiena, rozwój fizyczny, umysłowy, emocjonalny i poznawczy dziecka, umiejętności komunikacyjne, kształcenie ekologiczne i zintegrowane.

Ponadto jest powszechna zgoda, że dziecko powinno być wspierane całościowo zarówno na poziomie poznawczym, fizycznym jak i społecznym i emocjonalnym. Punktem wyjścia są indywidualne możliwości i potrzeby danego dziecka oraz zachęcanie do samodzielnego i twórczego myślenia. Preferowane metody to nauka poprzez zabawę z udziałem rodzin i ekspertów we wzajemnej świadomej współpracy.

Zidentyfikowane podobieństwa w systemach i praktyce wczesnej edukacji w badanych regionach powinny być postrzegane jako zaleta i solidna baza dla dalszej współpracy opartej na wymianie dobrych praktyk i opracowaniu nowych innowacyjnych rozwiązań.